

Livshjælp og troshjælp

Replik til Leif Andersen for kritikken af min anmeldelse af Kroppen og Ånden

Børge Haahr Andersen, rektor på Dansk Bibel-Institut

Jeg er godt tilpas med, at Leif Andersen fik solid spalteplads til at kommentere min anmeldelse og mine kritiske spørgsmål til hans Bind I af Kroppen og Ånden. Det er vigtige sager, vi har at gøre med. Spørgsmålet om, hvornår vi bliver så optaget af det gode, at vi forsømmer det ene nødvendige, er noget, som alle læsere af eMissio kommer til at forholde sig til. Derfor forsøger jeg mig også med en kort replik; alt imens jeg venter på Bind 2 af Kroppen og Ånden, og alt imens vi alle venter på herlighedens lys ved Jesu genkomst.

Lad mig med det samme slå fast. Leif Andersen og jeg er ikke blot gode venner. Vi har også haft et arbejds- og trosfællesskab i tre-fire årtier, og vi står i den vækkelsestradition i Danmark, som betoner "det ene nødvendige". Jeg mener også, at jeg i min anmeldelse har nævnt og anerkendt prioriteringen af det ene nødvendige hos Leif Andersen flere gange, men åbenbart ikke så tydeligt, at han selv klart har hørt det. Det beklager jeg og vil gerne undskylde. Det er til den praktiske vægtning og de praktiske konsekvenser af at tage udgangspunkt i dette centrum, at jeg har nogle spørgsmål.

For det første mener jeg, der ligger en fare ved, at stort set al menneskelig kontakt med andre bliver sjælesorg. Leif Andersen tilslutter sig den brede trinitariske forståelse af sjælesorg, hvor livshjælp i bred forstand er en del af sjælesorgen, og hvor sjælesorgen derfor bliver et meget vidt begreb. I fremtiden bliver det svært at få en hyggesnak med naboen om vejret, uden at det i en eller anden forstand er sjælesorg. Jeg vil selv hellere fastholde den gamle skelnen mellem livshjælp og troshjælp, fordi det efter min mening skaber et fokus på centrum i sjælesorgen. Jeg udtrykker i spørgsmålsform den bekymring, at denne brede tilgang i praksis kommer til at forrykke fokus i sjælesorgen. Ikke fordi, jeg ikke har læst og hørt de citater, Leif Andersen bruger til at underbygge, hvad der for ham er sjælesorgens centrum, men fordi han ofte gør det i en kontekst, hvor han samtidig siger "på den anden side" og har en debatterende fremstillingsform, som gør, at en enfoldig sjæl som jeg har svært ved ikke at høre en forskydning.

For det andet: Min bekymring for min egen sjælesørgeriske praksis og også for Leif Andersens fremstilling er, at vi teoretisk fastholder en prioritering af sjælesorgens

centrum, men i praksis kommer til at fokusere på det gode på en måde, at vi glemmer det nødvendige, det evige. Dette kan efter min mening ikke affejes med, at jeg nok har læst en anden bog end den, Leif Andersen har skrevet. Jeg har netop læst og læst og tænkt og tænkt og mine spørgsmål er oprigtigt ment. Lad mig bare nævne et citat og et eksempel:

313: "Det er sandt, at Jesus med flid *prioriterer* dette livs sager lavere end evigheds sager (Matt 16,24-26, Mark 9,41-50, Joh 6); det er sandt, at det at bevare livet ikke er livet om at gøre. Alligevel bruger han store ressourcer på at bespise de sultne og helbrede de syge. Det er helt utænkeligt at se en Jesus for sig, der har så travlt med at prædike omvendelse og syndernes forladelse, at han ikke skulle værdige den sultne og syge et blik. Man kan så tage denne Jesu evighedsprioritering ind over sit eget liv og sætte det evige over det timelige – *på egne vegne, men aldrig på andres vegne*" (kursivering er Leif Andersens).

Skal jeg i forhold til dette nævne min egen position, så vil jeg formulere den noget i retning af: Ja, Jesus prioriterer dette livs sager lavere end evigheds sager. Denne prioritering hos Jesus er ikke noget, vi kan vælge at tage på os eller ikke tage på os. Men vi er som Jesu disciple bundet af hans prioritering og må have det som norm for forkyndelse, sjælesorg og enhver omsorg for andre. Når vi skal kommunikere dette til det lidende menneske, er det uhyre vigtigt, at vi tager ham eller hende i hånden og sammen lytter til Jesu ord om evigheden og hans rige som det første og nødvendige.

Jeg ved ikke, om læserne kan høre, at Leif Andersen og jeg på det punkt tænker og formulerer os forskelligt, selv om vi begge har som udgangspunkt, at Jesus prioriterer evigheds sager over tidens sager. Det handler altså ikke om, at jeg ikke har bemærket, hvad Leif Andersen faktisk skriver. Det har jeg. Men jeg har bemærket, hvad han *også* skriver, og det er anledning til mine spørgsmål.

Gudbilledlighed

Lad mig tage et spørgsmål frem, hvor Leif Andersen faktisk registrerer, at vi reelt er uenige. Leif Andersen afviser med ret så stærke ord den gamle lutherske forståelse af, at den egentlige gudbilledlighed er tabt. Leif Andersen lader sig inspirere af Øyvind Andersens troslære og hans formuleringer af de ydre rester af gudbilledlighed, der består på det sociale plan. Han har tilsyneladende ikke bemærket, at Øyvind Andersen med ret så stærke ord betoner, at det egentlige gudsbillede er gået tabt. Her står Øyvind Andersen i en lang luthersk tradition, hvis ellers jeg har forstået Bengt Häglunds "De homine" korrekt. Gudbilledligheden er ikke tabt, hvis vi tænker på de "rester", der er tilbage på det sociale plan, menneskets sociale godhed, etiske og relationelle tænkning, kreativitet m.v. Men i dybden er gudbilledligheden tabt i den forstand, at menneskets indre renhed, godhed,

retfærdighed er mistet. Som Jesus siger: "Når da I, som er onde, kan give jeres børn gode gaver...". I Jesu forkyndelse er ikke blot farisæeren, men hvert menneske som en kalket grav. Udvendig pæn og social ansvarlig, men indvendig fuld af råddenskab. Eller som Paulus siger i Rom 3: "Ingen gør godt, ikke en eneste". De to steder i NT, som taler om, at mennesket bærer Guds billede (nutid) henviser til, at menneskeheden via Adam er skabt i Guds billede. Det skildres ikke som en nutidig iboende kvalitet.

Det, som Paulus siger om den kristne, at denne på samme tid er et gammelt og et nyt menneske, og at der består en kamp mellem ånd og kød, dette siger Leif Andersen om ethvert menneske. Det er en samtidighed af gudbilledlighed og arvesynd. "Simul justus et peccator" hos den troende bliver en parallel til spændingen i ethvert menneske mellem gudbilledlighed og arvesynd.

For mig betyder mit menneskesyn, at jeg anerkender menneskets godhed på det sociale plan samtidig med, at jeg tror på Jesu ord om menneskets indre grundskade. Menneskets værdi er ikke dets iboende kvalitet, men dets forbundethed til Adam som oprindelig skabt i Guds billede og dets værdi som genstand for Guds grænseløse kærlighed i den anden Adam, Kristus Jesus. Betoningen af menneskets fortabthed får mig jo også til at insistere på vigtigheden af at gå fra at afhjælpe syndefaldets symptomer til at afhjælpe syndens forbandelse som det egentlige ved kristen sjælesorg. Jeg har en mistanke om, at denne teologiske forskel i menneskesynet gør, at Leif Andersen og jeg tilrettelægger sjælesorg på forskellig måde, og at vi er forskellige i vores måde at insistere på centrum på. Alt dette skriver jeg med en vis tøven og ud fra den kendsgerning, at jeg endnu ikke har læst bind 2. Men nu var det altså til Bind 1, at jeg tillod mig sammen med mange anerkendende ord at indflette nogle kritiske spørgsmål.